

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΣΤΟΝ “ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΤΥΠΟ”

Άποσπάσματα συνέντευξης του Πατριάρχη Ἱεροσολύμων Θεόφιλου Γ' στή Νάνσια Κωσταρά γιά τόν «Ἐλεύθερο Τύπο»

-Μακαριώτατε, ποιές εἶναι οἱ σχέσεις Πατριαρχείου καί Ἰσραήλ;

“Εἶναι ἄριστες μέ τό κράτος τοῦ Ἰσραήλ, ὅπως ἄριστες εἶναι καί μέ τίς ἄλλες κυβερνήσεις, τό βασίλειο τῆς Ἰορδανίας καί τήν Παλαιστινιακή Ἀρχή.”

-Παρ’ ὅλα αὐτά, ἄργησε παρά πολύ ἡ ἀναγνώρισή σας ἀπό τό κράτος τοῦ Ἰσραήλ. Γνωρίζετε τούς λόγους;

“Νομίζω ὅτι αὐτό πλέον θεωρεῖται λήξαν. Δέν ἀναζήτησα τούς λόγους γιατί, παρά τή σχετική καθυστέρηση, ἐντούτοις οἱ Ἰσραηλινοί κινήθηκαν ἐν τέλει μέσα σέ λογικό χρονικό πλαίσιο.”

-Εἶναι πολλοί αὐτοί πού πιστεύουν ὅτι τά ἑλληνικά προσκυνήματα κινδυνεύουν ἀπό κάποιους...

“Ἡ Ἱερουσαλήμ ἔχει ἕναν παγκόσμιο χαρακτήρα καί ὑπάρχει ἕνα καθεστώς προσκυνηματικό, τό ὁποῖο ἔχει κατοχυρωθεῖ, διασφαλιστεῖ, ἐνῶ ὑποστηρίζεται ἀπό διεθνεῖς συνθήκες. Ὅλα τά ἐμπλεκόμενα-ἐνδιαφερόμενα κράτη ἔχουν ἀναλάβει τήν εὐθύνη τῆς προστασίας τῶν προσκυνημάτων καί τῆς ἐλεύθερης διακίνησης τῶν προσκυνητῶν, ἀλλά καί τήν ἐγγύηση τῆς ἐλευθέρως ἐκφράσεως τῆς λατρείας τῶν πιστῶν. Ἔχουν τήν ὑποχρέωση τῆς τήρησης αὐτῶν τῶν κανόνων, πράγμα πού διασφαλίζει καί τά κεκτημένα τῶν ἐμπλεκόμενων κρατῶν.”

– Μέ ποιόν τρόπο στηρίζει ἡ ἑλληνική Πολιτεία τό Πατριαρχεῖο καί σέ ποιό βαθμό;

“Ἡ ἑλληνική Πολιτεία ἦτο, εἶναι καί θά παραμείνει ἀρωγός εἰς τό ἔργον τοῦ Πατριαρχείου καί δέν πρέπει νά λησμονοῦμε ὅτι τό ἑλληνικό κράτος εἶναι ἡ προστάτις δύναμις τῶν ὁρθόδοξων Ρωμιῶν τῆς Μέσης Ἀνατολῆς.”

-Μέ τόν πρωθυπουργό τῆς χώρας, Γιώργο Παπανδρέου, ἔχετε συναντηθεῖ προκειμένου νά συζητήσετε τά ζητήματα πού ἀπασχολοῦν τό Πατριαρχεῖο;

“Ἐπανειλημμένως! Μάλιστα, πρόσφατα συναντηθήκαμε στό Συνέδριο τῆς Φατάχ, πού ἔλαβε χώρα εἰς τή Βηθλεέμ, καθῶς καί σέ ἄλλες ἐπισκέψεις του, ἐδῶ στό Πατριαρχεῖο. Εἶναι γνωστό τό ἐνδιαφέρον του. Τήν τελευταία φορά πού ἐμεῖς

έπισκεφθήκαμε τήν Ἑλλάδα, συναντηθήκαμε μέ τόν ὑφυπουργό κ. Κουβέλη καί μπορῶ νά πῶ ὅτι ἦταν μία πολύ ἐποικοδομητική ἀπό πάσης πλευρᾶς συνάντηση. Ἀποφασίσαμε ἀπό κοινοῦ νά ἐπεκτείνουμε αὐτή τή συνεργασία”

-Ὅμως, πέραν τοῦ πολιτικοῦ ἐνδιαφέροντος ἀπό πλευρᾶς Πολιτείας, ὑπάρχει καί οἰκονομική ἐνίσχυση καί σέ ποιό βαθμό;

“Κοιτάξτε, τή συντήρηση τῶν προσκυνημάτων, καθώς καί τό ἀναστηλωτικό ἔργο ἐξ ὁλοκλήρου τά ἔχει ἀναλάβει ἡ ἐλληνική κυβέρνηση. Ὅταν, γιά παράδειγμα, εἶχαμε τή μεγάλη κρίση στό Πατριαρχεῖο καί ἀντιμετωπίσαμε τό πρόβλημα τῆς γῆς, δηλαδή τοῦ οἰκοπέδου στήν περιοχή τοῦ Ἀπωτόλ, ἡ τότε ὑπουργός Ἐξωτερικῶν, κ. Ντόρα Μπακογιάννη, ἐνέκρινε ἀμέσως τό ποσό τῶν πέντε ἑκατομμυρίων εὐρώ, πού μαζί μέ τό ποσό τῶν τεσσεράμισι ἑκατομμυρίων πού εἶχαμε ἐξασφαλίσει ἐπέτρεψαν νά πληρώσουμε τό χρέος καί ἔτσι νά ἐπανέλθει ἡ ἰδιοκτησία τοῦ οἰκοπέδου, δηλαδή τοῦ προσκυνηματικοῦ αὐτοῦ χώρου, καί πάλι στήν κυριαρχία τοῦ Πατριαρχείου.”

-Οἱ σχέσεις σας μέ τόν Πατριάρχη Βαρθολομαῖο;

“Δέν μιλάμε γιά σχέσεις... Τό Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων καί Κωνσταντινουπόλεως εἶναι «ἓνα σῶμα, μία σάρκα». Εἴμαστε ἓνα καί τό αὐτό πνεῦμα.”

-Μακαριώτατε, πῶς βλέπει ἡ ρωσική Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τό γεγονός ὅτι ἡ ἐλληνική, ἄν καί ἀριθμητικά πολύ λιγότερη καί οἰκονομικῶς ἀρκετά ἀσθενέστερη, συνεχίζει νά ἡγεῖται τοῦ μεγαλυτέρου πνευματικοῦ κέντρου ὅλου τοῦ κόσμου, δηλαδή τοῦ Πατριαρχείου;

“Εἶναι φυσικό καί ἐπόμενο μία ζωντανή Ἐκκλησία, ὅπως ἡ ρωσική Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, νά θέλει νά διαδραματίσει ἓναν ἰδιαίτερα ξεχωριστό ρόλο. Ἐντούτοις, θά πρέπει νά λάβουμε ὑπ’ ὄψιν μας ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία εἶναι ἐνιαία καί δέν λειτουργεῖ κατά κανόνα μέ κοσμικά κριτήρια, ἀριθμητικά ἢ ποσοτικά.”

-Ποιός εἶναι ὁ ρόλος τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ὡς πρός τά προσκυνήματα;

“Ἡ Ρωσική Ἐκκλησία ἀναγνωρίζει τό γεγονός ὅτι τά Πατριαρχεῖα τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, καί εἰδικότερα τό Πατριαρχεῖο τῶν Ἱεροσολύμων, συνέβαλαν τά μέγιστα στό νά κατοχυρωθεῖ καί νά ἐμπεδωθεῖ ἡ ὀρθόδοξος πίστη στό ρωσικό λαό. Ἀναγνωρίζει, δέ, τό γεγονός ὅτι οἱ Πατριάρχες τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, ξεκινώντας ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο ἀλλά καί τ’ ἄλλα Πατριαρχεῖα, γιά ἓνα μεγάλο χρονικό διάστημα ὑπῆρξαν οἱ πνευματικοί χειραγωγοί τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ.”

-Ποιοί εἶναι οἱ οἰκονομικοί πόροι τοῦ Πατριαρχείου;

“Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ἀντιμετωπίζουμε οἰκονομικά προβλήματα. Τό Πατριαρχεῖο

έχει πόρους από τὰ διάφορα ἀκίνητα ἐντός κι ἐκτός Ἱεροσολύμων. Οἱ περισσότεροι πόροι ὅμως προέρχονται ἀπό φιланθρωπίες. Στό Πατριαρχεῖο δέν ἐπιτρέπεται νά μπεῖ ὁ ἐπιχειρηματικός παράγοντας. Γι' αὐτό, ἂν καί τό Πατριαρχεῖο ἔχει μεγάλη ἀκίνητη περιουσία, ἡ θέση τοῦ εἶναι τόσο μεγάλη καί εὐαίσθητη πού δέν μπορεῖ νά προβεῖ σέ ἀνάλογες ἐπενδύσεις. Τό Πατριαρχεῖο εἶναι κάτοχος μίας μεγάλης φυσικῆς κληρονομιάς, ἡ ὁποία ὅμως, κυρίως ἐντός τῶν Ἱεροσολύμων, εἶναι στρατηγικῆς σημασίας ἀπό ἀπόψεως καθαρά πολιτικῆς.”

-Νά τό ἐρμηνεύσω ὅτι γιά κάθε ἵχνος γῆς πού χάνεται ἀποδυναμώνεται καί ἡ ἑλληνική κυριαρχία στήν περιοχή;

-Σχετικά μέ αὐτό πού μόλις εἶπατε, εἶναι κάτι γιά τό ὁποῖο ἐμεῖς διαφοροποιοῦμε τή θέση μας ἀπό τίς ἄλλες Ἐκκλησίες ἐδῶ. Ἡ περιουσία τοῦ Πατριαρχείου εἶναι δική του, δέν εἶναι κρατική περιουσία. Αὐτό σημαίνει ὅτι ἡ Ἑλλάδα οὐδέποτε εἶχε διεκδικήσεις ἀπό τήν περιουσία του, οὔτε θεώρησε τίς γαῖες τοῦ ὡς δική του κρατική περιουσία, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τό Βατικανό καί τή Ρωσική Ἐκκλησία ὅπου οἱ γαῖες τοῦ Βατικανοῦ εἶναι γαῖες δικές του καί δέν ἀνήκουν κάν στήν τοπική Ἐκκλησία. Τό ἴδιο συμβαίνει καί μέ τούς Ρώσους. Ὡς γνωστόν, ἔχουν καί αὐτοί δική τους γῆ εἰς τόν χῶρον τῶν Ἱεροσολύμων, μόνο πού ἡ γῆ αὕτη εἶναι κρατική περιουσία καί ἐπίσης ἡ τοπική Ἐκκλησία δέν ἔχει κανένα δικαίωμα ἐπ' αὐτῶν.”

-Ἀναφερόμενοι στό Πατριαρχεῖο, πῶς γίνεται νά μιᾶμε γιά τό μεγαλύτερο πνευματικό κέντρο τοῦ κόσμου τήν ἴδια ὥρα πού ἡ περίφημη Θεολογική Σχολή του παραμένει κλειστή;

“Ἡ Θεολογική Σχολή τοῦ Σταυροῦ, πού στεγαζόταν στή Μονή τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, δέν λειτουργεῖ κυρίως λόγω τῶν πολιτικῶν καταστάσεων (γνωρίζετε ὅτι βρίσκεται στή Δυτική Ἱερουσαλήμ, ἡ ὁποία μέχρι τό 1967 ἦτο χωρισμένη), ἀλλά καί οἰκονομικῶν λόγων.”

-Δέν εἶναι ἀδικοιολόγητο νά μένει ἀνεκμετάλλευτη μία τόσο μεγάλη πνευματική περιουσία; Θά θέλατε ἐπὶ τῶν ἡμερῶν σας νά ἐπαναλειτουργήσῃ;

“Βεβαίως! Ἔχουν γίνει καί προηγουμένως προσπάθειες ἀπό τόν Μακαριστό Πατριάρχη Βενέδικτο. Ἡ ἐπιθυμία ὑπάρχει, ὅπως καί διατάγματα κυβερνητικά ἀπό τήν ἑλληνική Πολιτεία. Ὅμως, οἱ πολιτικές ἐξελίξεις δέν βοήθησαν νά εὐοδωθεῖ αὕτη ἡ προσπάθεια. Αὕτη τή στιγμή ὅμως, καί ἐγώ προσωπικά μέ τήν ἔγκριση τῆς Ἀγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου, ἔχουμε ἀναλάβει τήν πρωτοβουλία γιά νά ἐπανιδρυθεῖ καί ἐπαναλειτουργήσῃ ἡ Θεολογική Σχολή τοῦ Σταυροῦ.”

-Τελικά, τί εἶναι αὐτό πού ἐμποδίζει νά ὑλοποιηθεῖ ἡ πρωτοβουλία σας αὕτη ὅσο πιό ἄμεσα γίνεται τώρα καί ἐπὶ τῶν ἡμερῶν σας;

“Οἱ λόγοι εἶναι καθαρά οἰκονομικοί. Γιατί ἀπό τίς τοπικές Ἀρχές ἐδῶ δέν

έχουμε κανένα πρόβλημα, μάλιστα αυτό είναι κάτι που θέλουν και τά ανώτατα πνευματικά εκπαιδευτικά ιδρύματα του Ισραήλ.”

-Μέ τί έλλειμμα παραλάβετε τά ταμεία μετά τόν Είρηναίο;

“Υπάρχει μία κινεζική παροιμία που λέει: «Γιατί νά υβρίζεις τό σκότος; Άναψε ένα κερί».

-Ο νοῶν νοεῖτω... Έχουν αρχίσει νά ξεπερνιοῦνται τά οικονομικά προβλήματα;

“Δόξα τῷ θεῷ, τά πράγματα όλοένα και βελτιώνονται.”

-Τί άλλα προβλήματα αντιμετωπίζει τό Πατριαρχείο τά όποία θά έπρεπε νά γνωρίζουμε έμεῖς στήν Ελλάδα και από ποιούς θά επιθυμούσατε στήριξη και τί είδους;

“Αυτό που θέλουμε έμεῖς είναι οί εύλαβεῖς χριστιανοί, που αγαποῦν και προσκυνοῦν τόν Πανάγιο Τάφο, νά κάνουν τή δική τους προσφορά. Η ανάγκη που έχουμε όμως περισσότερο είναι σέ έμψυχο υλικό.”

-Γιατί αποφεύγουν νά έρχονται έδῶ οί μοναχοί;

“Ο τρόπος μέ τόν όποιο τά ΜΜΕ παρουσιάζουν τά τεκταινόμενα στή Μέση Ανατολή δίνει τήν έντύπωση ότι όλα τά γεγονότα διαδραματίζονται έδῶ, στήν Ίερουσαλήμ. Πράγμα τό όποιο δέν υφίσταται σ’ αυτές τίς διαστάσεις ώστε νά προκαλεῖ τόσο φόβο. Έδῶ ή τοπική αδελφότητα έχει ένα σκοπό. Βέβαια, όλοι έρχονται και θαυμάζουν τό έργο και τήν αποστολή τής Αγιοταφικής Αδελφότητας, πλην όμως, όταν τούς προσκαλοῦμε, δυσκολεύονται νά ανταποκριθοῦν, διότι ό τρόπος διαβίωσης έδῶ διαφέρει άπ’ αυτόν που έχουν συνηθίσει νά έχουν, γιά παράδειγμα, στήν Ελλάδα.”

-Τί θέλετε νά πεῖτε; Ότι «ξεβολεύονται»;

“Ο Χριστός εῖπε: «Όστις θέλει όπίσω μου έλθεῖν, άπαρνησάσθω έαυτόν και άράτω τόν σταυρόν αυτού και ακολουθήτω μοί».

-Άς περάσουμε όμως λόγω τῶν ήμερῶν στό θαῦμα του Αγίου Φωτός. Πῶς εξηγείται;

“Τό θέμα τής τελετῆς τής άφῆς του Αγίου Φωτός παρομοιάζεται μέ τή Θεία Εύχαριστία, όπου ό πιστός γίνεται κοινωνός του σώματος και του αίματος του Χριστού και ανάλογα μέ τήν πνευματική προετοιμασία του απολαύει μίας άλφα έμπειρίας, ή όποία δέν είναι εύκολο νά εκφραστεῖ μέ λόγια. Όσον άφορᾷ τώρα στήν ίδια τήν τελετή τής άφῆς του Αγίου Φωτός, αυτό έχει νά κάνει μέ τήν ενέργεια τής δυνάμεως τής πίστεως.”